

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH
NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

8767J2
Poczta polowa 53, dn. 12. VII. 1922 r.

Oddział II Informacyjny

Nr 18945 II.

Do

Adjutantury Generalnej

Przedkładam przy niniejszym do wiadomości artykuł Radka
p. t. "Konferencja w Hadze" umieszczony w "Prawdzie" z dn. 17. VI. 22 r.

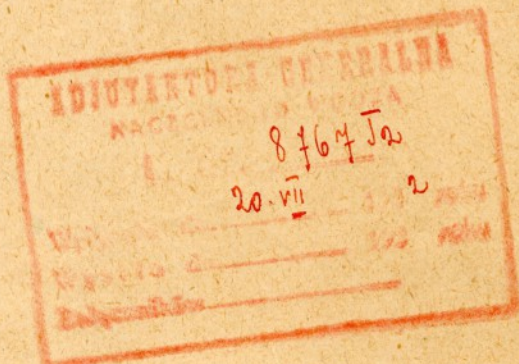
Szef Wydziału Organizacyjnego

W. Z.

M. Błonski

BŁONSKI

m a j o r

63

KONFERENCJA W HADZE.

art. K. Radka

"PRAWDA" 17/VII 22

K Sprawa odszkodowań nie może i nie powinna stać się zasadniczą kwestją sporną broniącą "świętych praw własności" byłych właścicieli cudzoziemców w Rosji. W Hadze powinno się tylko omawiać warunki i formy odszkodowania, patrząc z punktu widzenia nacjonalizacji. W przeciwnym razie konferencja haska będzie chybiona.

Francuskie memorandum z dn. 2-go czerwca, jak również notax rządu angielskiego z dn. 12. czerwca, wywołały dyskusję w prasie francuskiej, która jednocześnie z wyżej wspomnianymi notami rzuca pewne światło na przyszłą konferencję w Hadze. Rzeczką godną uwagi jest, że memorandum angielskie podkreśla suwerenne prawa rosyjskiego sowieckiego rządu i ostrzega Francję przed naruszeniem ich. Witamy tę część angielskiego memorandum, jako ogromny krok naprzód od poprzedniego memorandum przedstawionego na konferencji w Genewie, które nie było niczem innym jak zmuszeniem Rosji do kapitulacji czyli uczynienia z niej kolonii. Zdecydowana postawa delegacji sowieckiej, przekonała w końcu rząd angielski, że Rosja sowiecka nie jest ani starą Turcją ani też Chinami. Rząd angielski staje w obronie praw suwerennych państwa sowieckiego, nacjonalizowania wszelkiego rodzaju majątku i ogłasza, że naruszenie tego prawa przeczy warunkom umowy w Gannex. Paryski "Temps" nadający kierunek francuzkiemu imperjalizmowi zaznacza, że prawo suwerenne każdego państwa związane jest prawem zwrotu wartości nacjonalizowanego cudzoziemskiego majątku. Jeżeli dane państwo nie jest w możności spłacenia odszkodowań, to suwerenność jego musi się ~~poddać~~ upokorzyć przed workiem.

Mamy tu typowy przykład kapitalistycznego ustroju odnoszącego się czy to do jednostki i obywatela, czy też narodowości, oświadcza gazeta giełdy paryskiej. Zamiast dyskusji o różnicy poglądów między prawem proletariatu i kapitału przystąpimy istoty sprawy.

Prawda jest, że obecnie państwo sowieckie nie jest w możności płacenia za obrócenie niewinności francuzkich kapitalistów, nawet gdyby tego pragnęło. Ale jeżeli ~~nie~~ 500

my nie jesteśmy w stanie płacenia odszkodowań, to wy panowie nie w stanie podtrzymać waszych pięknych i świętych praw siłax oręza. On ten przekonał się w dostatecznym stopniu. Możecie wasze ^{prawa} podtrzymać przy pomocy bojkotu firm finansowego. Należy zaznaczyć, że ^{krach} nasz finansowy nie może być wiecznym, gdyż jeżeli Rosji potrzebne są wasze kapitały, to i waszym kapitałom niezbędna jest Rosja. Dlatego też kapitały zagraniczne mając na względzie dawniejsze korzyści, nie zamkną sobie drogi dla przyszłych korzyści i dlatego rząd angielski na rację w swoim memorandum, zwracając uwagę Francji, że o ile nie dojdziemy do porozumienia z rządem sowieckim w imieniu państw burżuazyjnych, ~~innych państw burżuazyjnych~~ to znajdują się chętne grupy kapitalistów, które wszędzie na rozmaite koncesje w Rosji dadzą swoje kapitały. Rosja sowiecka w pierwszym rzędzie jest krajem rolniczym. Mając jeden lub dwa urodzajne lata, chociażby i średniej miary, stanie się mniej ustepliwa niż dziś w obecnej chwili.

Wobec takiego stanu rzeczy nie ma powodu rozpoczynać dyskusji w Hadze o prawach kapitalistycznej ludzkości, obrażonej rewolucją proletariatu rosyjskiego, którego prawny pogląd wypowiedziany w memorandum z dn. 11-go maja, francuski rząd chce zupełnie przekroczyć, a rząd angielski ^{swoi} ze wielką wściekłością chce ignorować. W Hadze należy uświadomić sobie wszystkie fakty i praktycznie je zastosować;

1) Władza sowiecka jakkolwiek nie posiada wózków napędzanych siłami nie zgodzi się na odbudowę prywatnej własności zagranicznych kapitalistów, w rękach kapitalistów zagranicznych była większość zakładów przemysłowych, metalurgicznych, węglowych i naftianych. Zwroty gałęzi przemysłowych ogłosiłby rząd rosyjski z węgla, żelaza i nafty i zamiast go kupowania tych wszystkich produktów czyli nakładoby niesłychane jarmoko podatkowe na masy włościańskie. Zwrot całkowitego przemysłu zagranicznego ^{jednemi} zachwiłoby podstawy przemysłowe rządu sowieckiego, które są ~~zabawą~~ z najważniejszych podstaw przyszłego rozwoju gospodarczego Rosji.

2) Zwrot pod względem ekonomicznym jest absolutnie niemożliwym za względu na ~~upadku~~ ruinę zupełną zakładów przemysłowych, któreby w chwili obecnej nie przedstawiały dla właścicieli żadnej wartości.

Zwrot nie może mieć racji bytu z punktu widzenia technicznego. Cały przemysł naftowy i węglowy, który istniał przed rewolucją jest przyczynkiem do wielkiego postępu technicznego, który będzie źródłem dochodów, dających możliwość zrealizowania odszkodowań. Dlatego też żądanie zwrotu jest burżuazyjnym nonsensem lub sztuczkami bankowemi, tych, którzy za tanie pieniądze chcą kupić "prawa" dawnych właścicieli w celu urzeczywistnienia trustu przemysłowego.

3) Kwestja odszkodowań, jak również długów jest kwestją zdolności płatniczych Rosji Sowieckiej w przyszłości. Zamiast długich debatów delegacji na konferencji w Hadze powinni zapytać delegację sowiecką: jakie gałęzie przemysłu i jaką część przemysłu władze sowieckie bezwarunkowo postanowiły utrzymać, a które wydzierżawić. Następnie jakie ulgi przysługiwają będą dawnym właścicielom przy dzierżawie ich dawnych przedsiębiorstw. Jasnym jest, że władze sowieckie dążą do uzyskania kapitałów zagranicznych, nie mają żadnego interesu w bojkotowaniu dawnych właścicieli, związanych już poprzednio z rosyjskim przemysłem. Należy uświadomić sobie na jakich warunkach i w jakiej wysokości zjednane grupy kapitalistów skłonne są udzielić kredytu rządowi sowieckiemu. Jeżeli rzeczywiście kapitaliści zagraniczni chcą pracować w Rosji, a nie zdobywać "prawa", mające tylko na celu spekulację giełdową, to poją, że i dla nich niezbędnym jest polepszenie transportu i rosyjskiej waluty.

Sprawę długów należy ująć ze strony zasadniczej. Rosja jest bankrutem finansowym, bankrut zaś płacić tylko powinien procent długów i to nie od razu, a po upływie określonego terminu. Delegacja sowiecka jedzie do Hagi w celu konkretnego omówienia sprawy handlowych, wiedząc, że dla delegacji proletarjackiego państwa, składającej się z komunistów, jest bezcelowym spór z przedstawicielami europejskiego kapitalizmu. W Genewie delegacja sowiecka wypowiedziała swoje poglądy, a przedstawiciele kapitalistów zamiast mówić o swoich utraczonych apetytach, mówili o swoich zasadach. W Hadze delegacja sowiecka chce traktować sprawy po kupiecku i jest ważną kwe-

stją czy przedstawiciele kapitalizmu w tym samym duchu potraktują tę sprawę.

W tym wypadku można będzie dojść do porozumienia i każdy pozostanie przy swoich zasadach.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE

503